

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

I. Η διακίνηση ναρκωτικών ως βασικό έγκλημα

Τυποποιείται ως βασικό έγκλημα (άρθρο 20) η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, χαρακτηρίζεται **κακούργημα και τιμωρείται με κάθειρξη** και, σωρευτικά, με χρηματική ποινή, ενώ διατηρούνται με βελτιώσεις οι ήδη προβλεπόμενες (α. 36 επ.) παρεπόμενες ποινές και μέτρα ασφαλείας (απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος, δήμευση, απαγόρευση διαμονής). Εντελώς άσκοπη κρίθηκε η διατήρηση ως εγκλήματος της από αμέλεια διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, ενώ στο βασικό έγκλημα **διευρύνθηκε το πλαίσιο ποινής προς τα κάτω, από 10-20 χρόνια κάθειρξη σε 5-20**, ώστε να έχει μεγαλύτερη ευχέρεια ο δικαστής να εκτιμάει την κάθε περίπτωση.

Κρίθηκε αναγκαίο να τυποποιείται το βασικό έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών (κακούργημα) με τον λιτότερο δυνατό τρόπο, με νομοτεχνική αρμονία προς τους συνήθεις κυρωτικούς κανόνες του ποινικού δικαίου. Προς αυτό, αντί της παρωχημένων εποχών παραθετικής διατύπωσης πολυάριθμων τρόπων τέλεσης, η οποία, πέραν του πολυσχειδούς της έκφρασης, ενέχει και τον κίνδυνο να μην είναι η παράθεση εξαντλητική, προτιμήθηκε η χρησιμοποίηση της λέξης «παράνομα διακινεί» στον κυρωτικό κανόνα και ακολούθως σε ερμηνευτική παράγραφο παρατέθηκαν ενδεικτικά οι τρόποι τέλεσης, όπως αυτοί προβλέπονται στον ισχύοντα προς τροποποίηση νόμο, ώστε να μην υπάρξουν πρακτικά προβλήματα διαχρονικού δικαίου στις πράξεις που θα έχουν τελεστεί πριν την ισχύ της νέας διάταξης. Με τον τρόπο αυτό επιλύεται οριστικά και το ζήτημα της τέλεσης περισσότερων πράξεων διακίνησης αναφορικά με την ίδια ποσότητα ναρκωτικών.

Τυποποιούνται περίξ του βασικού εγκλήματος διακίνησης, προνομιούχες (άρθρο 21), διακεκριμένες (άρθρο 22) και ιδιαίτερα διακεκριμένες (άρθρο 23)

περιπτώσεις. Κατά την τυποποίηση των παραλλαγών λήφθηκε κατά το δυνατόν υπόψη και ακολουθήθηκε η ορολογία της ισχύουσας νομοθεσίας, ώστε να διευκολύνεται ο εφαρμοστής του δικαίου και να ελαχιστοποιούνται οι κραδασμοί από την νομοθετική μεταβολή. Αναφορικά με τις περιπτώσεις που εντάχθηκαν στις παραλλαγές, προνομιούχες και διακεκριμένες, η Επιτροπή έλαβε υπόψη και τα όσα συνιστώνται στην απόφαση – πλαίσιο 2004/757 ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. Προνομιούχες μορφές πλημμεληματικού χαρακτήρα – Ηπιότερη μεταχείριση του δράστη για διακίνηση μικροποσότητας

Ως προνομιούχες παραλλαγές πλημμεληματικής βαρύτητας τυποποιούνται οι πράξεις διακίνησης μικροποσότητας ναρκωτικών, η προμήθευση οικείου και το «κέρασμα». Λόγοι της ηπιότερης αυτής μεταχείρισης είναι αντίστοιχα, η ιδιαίτερα μικρή απαξία – επικινδυνότητα της συμπεριφοράς, σε συνδυασμό με την πιεστική ανάγκη εξασφάλισης της καθημερινής δόσης του δράστη, η έλλειψη σιοπού κέρδους και η ψυχολογική πίεση που ασκείται στο δράστη από τον οικείο ή τον άλλο χρήστη. Στο ίδιο άρθρο προσδιορίζονται και τα κριτήρια παραδοχής του ότι η διάθεση γίνεται για αποκλειστική χρήση από τον τρίτο, παραπέμποντας στο αρ. 29 (είδος, καθαρότητα και ποσότητα ουσίας σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες ανάγκες του χρήστη, όπως αυτές προκύπτουν από τον χρόνο που κάνει χρήση, την συχνότητα και την ημερήσια δόση του).

III. Διακεκριμένες μορφές – Αυξημένες ποινές για πράξεις που τελούνται από συγκεκριμένα πρόσωπα ή σε συγκεκριμένους χώρους

Στις διακεκριμένες παραλλαγές απειλείται **κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών (10 – 20 έτη)** και σωρευτικά χρηματική ποινή από 50.000 μέχρι 500.000 ευρώ. Εντάσσονται ουσιαστικά περιπτώσεις που διακρίνονταν και με τον ισχύοντα

νόμο και ειδικότερα η τέλεση διακίνησης από υπάλληλο που νόμιμα ασχολείται με τα ναρκωτικά, για διευκόλυνση ή απόκρυψη άλλων κακουργημάτων, σε ευαίσθητους χώρους (στρατόπεδα, καταστήματα κράτησης, σχολεία κ.λπ.). Επίσης περιπτώσεις όπου ο δράστης αναμιγνύει ναρκωτικά με τρόφιμα κ.λπ. ή είναι φαρμακοποιός και χορηγεί εν γνώσει του ναρκωτικά παράνομα ή γιατρός που εκδίδει, χωρίς ιατρική ένδειξη, συνταγή για ναρκωτικά ή ουσίες για να παρασκευαστούν ναρκωτικά. Οι λόγοι της αυξημένης απαξίας των εν λόγω πράξεων εντοπίζονται είτε στην ιδιαίτερη ευθύνη του δράστη (υπάλληλος, γιατρός κ.λπ.), είτε στην αυξημένη επικινδυνότητα της πράξης του και ειδικότερα αναφορικά με τον τόπο διακίνησης (π.χ. σχολεία), τον σκοπό της (π.χ. διευκόλυνση άλλου κακουργήματος) ή τον επικίνδυνα συγκαλυμμένο τρόπο της (ανάμιξη με τρόφιμα). Τα διακεκριμένα αυτά κακουργήματα **δεν απαιτούν οποιαδήποτε κρίση αναφορικά με την ποσότητα και συνεπώς υπάγονται ρητά στο παρόν άρθρο (αναφέρονται και οι πράξεις του α. 21) και περιπτώσεις μικροποσότητας κ.λπ., που θα μπορούσαν να υπαχθούν στις προνομιούχες παραλλαγές, οι οποίες, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του παρόντος, τιμωρούνται ως διακεκριμένα κακουργήματα.**

IV. Ιδιαίτερα διακεκριμένες μορφές – Αυστηρότερο πλαίσιο για τους «μεγαλέμπορους» ναρκωτικών

Τέλος, οι ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις διακίνησης τιμωρούνται με την εσχάτη των ποινών (ισόβια κάθειρξη) ή με πρόσκαιρη κάθειρξη 10-20 ετών και χρηματική ποινή που μπορεί να φτάσει τις 600.000 ευρώ. Η διαφοροποίηση από την ισχύουσα ρύθμιση ως προς το ύψος της ποινής έγκειται στην παροχή στον δικαστή της ευχέρειας να αποφύγει, κατά την επιμέτρηση, την εσχάτη των ποινών και να δύναται σε περιπτώσεις ελάσσονος απαξίας ή σε δράστες όχι ιδιαίτερα επικίνδυνους να επιβάλλει κάθειρξη από 10

μέχρι 20 έτη. Η απειλή τέτοιας ποινικής κύρωσης (ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών) είναι συνήθης και στα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα του Ποινικού Κώδικα. Πάντως η μόνο κατά το minimum ηπιότερη ποινική κύρωση αντισταθμίζεται απόλυτα και από την ρητή απαγόρευση ηπιότερης αντιμετώπισης του εξαρτημένου δράστη αυτών των ιδιαίτερα διακεκριμένων εγκλημάτων, ο οποίος πλέον δεν θα έχει μειωμένο πλαίσιο ποινής, αλλά πλήρη ποινή.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η περίπτωση της κατ' επάγγελμα μεγαλοδιακίνησης ή χρηματοδότησης μεγαλοδιακίνησης ναρκωτικών. Η επικινδυνότητα του δράστη θα πρέπει να προκύπτει, πέραν της κατ' επάγγελμα τέλεσης, σωρευτικά και από την μεγάλη ποσότητα των διακινούμενων ναρκωτικών, η οποία προσδιορίζεται, για λόγους αντικειμενικότητας και ομοιόμορφης εφαρμογής του νόμου, από το ύψος του οικονομικού οφέλους (50.000 ευρώ και άνω) που αντικειμενικά είναι πρόσφορο να προσποριστεί στο δράστη από τη διακίνηση της συγκεκριμένης ποσότητας των ναρκωτικών. Έτσι αποφεύγεται η χρήση αόριστων εννοιών όπως λ.χ. ο όρος «διαίτερα μεγάλη ποσότητα», που ενέχουν κινδύνους διαφορετικού προσδιορισμού της μεγάλης ποσότητας από διάφορα δικαστήρια. Αντίθετα, αν η κατ' επάγγελμα τέλεση μπορούσε από μόνη της να επισύρει την ισόβια κάθειρξη, χωρίς να απαιτείται σωρευτικά και η μεγάλη ποσότητα, θα υπήρχε ο κίνδυνος καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη μικροδιακινητών που δρουν κατ' επάγγελμα, δηλαδή σε ποινή δυσανάλογη και υπερβολική με την απαξία της πράξης τους.

V. Ηπιότερη ποινική αντιμετώπιση χρηστών

Σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς επέρχεται με το νέο νόμο και στο ζήτημα της αντιμετώπισης του χρήστη ναρκωτικών ουσιών.

Μέχρι σήμερα η χρήση ναρκωτικών ήταν κατ' αρχήν αξιόποινη πράξη και ο χρήστης τιμωρούνταν με μια ήπια πλημμεληματικού χαρακτήρα ποινή (φυλάκιση μέχρι ενός έτους), εκτός εάν ήταν συμπτωματικός χρήστης και οι περιστάσεις, κάτω από τις οποίες έγινε η χρήση σε συνδυασμό με την προσωπικότητα του δράστη δικαιολογούσαν την πρόβλεψη ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η πράξη στο μέλλον. Σ' αυτή την περίπτωση μπορούσε το δικαστήριο να κρίνει την πράξη ατιμώρητη.

Με το νέο νόμο η χρήση ναρκωτικών ουσιών δεν αποτελεί αξιόποινη πράξη, τιμωρείται όμως με μια πταισματική ποινή (κράτηση μέχρι τριών μηνών ή πρόστιμο μέχρι χιλίων ευρώ) η προμήθεια, η κατοχή ναρκωτικών και η καλλιέργεια φυτών κάνναβης σε αριθμό ή έκταση που δικαιολογούνται για την αποκλειστική χρήση του δράστη.

Η αποποινικοποίηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, που προβλέπει ο νέος νόμος, υπαγορεύθηκε από την σκέψη ότι η χρήση ναρκωτικών **αποτελεί πράξη αυτοπροσβολής του εννόμου αγαθού από τον φορέα του**. Κρίθηκε ότι για λόγους συνέπειας θα έπρεπε η πράξη αυτή να αντιμετωπισθεί από τον νομοθέτη και στο νόμο για τα ναρκωτικά με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζει η νομοθεσία μας άλλες αυτοπροσβολές. Προς τεκμηρίωση τούτου, αρκεί να αναφέρει κάποιος εδώ ότι ο αποπειρώμενος λ.χ. τον αυτοχειρισμό του, καθώς επίσης και ο «αιχμάλωτος» άλλων όχι λιγότερο επικίνδυνων και βλαπτικών για την υγεία εξαρτησιογόνων ουσιών (αλκοόλ, τσιγάρο) παραμένουν ατιμώρητοι.

Υπό το πρίσμα αυτής της θεώρησης θα ήταν λογικό να μένουν επίσης ατιμώρητες και όλες οι υποστηρικτικές της χρήσης πράξεις, δηλ. η προμήθεια, η κατοχή και η καλλιέργεια ναρκωτικών, που προορίζονται για αποκλειστικά προσωπική χρήση του δράστη. Ωστόσο, η ελάχιστη έστω επικινδυνότητα για τρίτους, η οποία ανακύπτει σε περίπτωση πράξεων προμήθειας, κατοχής κλπ. για προσωπική χρήση, κρίθηκε ότι δικαιολογεί την τιμώρηση σε βαθμό πταίσματος με ποινή μέχρι τριών μηνών. Η ελαφρά αυτή τιμώρηση θα

διευκολύνει την ελεγκτική δραστηριότητα των αρχών για την διερεύνηση σοβαρότερων εγκλημάτων. Επίσης ενέχει ένα συμβολικό χαρακτήρα.

Άξια ιδιαίτερης μνείας είναι η καινοτομία που εισάγεται με την παράγραφο 2 στο άρθ. 29 του νόμου, σύμφωνα με την οποία τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, όποιος καταρτίζει πλαστή ιατρική συνταγή χορήγησης ναρκωτικών ουσιών, καθώς και όποιος νοθεύει ή χρησιμοποιεί μια τέτοια συνταγή με σκοπό να χρησιμοποιήσει ο ίδιος τα σχετικά ναρκωτικά.

VI. Τρόποι διάγνωσης της εξάρτησης: πολλαπλότητα των αποδεικτικών μέσων- Κατοχύρωση δικαιώματος στη θεραπεία

Βασικό αποδεικτικό στοιχείο για την κατάφαση ή μη της εξάρτησης του κατηγορουμένου κατά την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρο 30 ν. 3459/2006) αποτέλεσε η έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Ωστόσο η αμιγώς ιατρική διάγνωση της εξάρτησης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στην πράξη δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθούν τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία (π.χ. λόγω αδυναμίας κλινικού ελέγχου επί 5ημέρο με την εισαγωγή του κατηγορουμένου σε νοσηλευτικό ίδρυμα, η οποία αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ορθή χρήση των εννέα κριτηρίων που προβλέπει η υπ' αριθμ. Α2 Β/3892/1987 απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και λόγω εγγενών υλικοτεχνικών ελλείψεων), έχουν δημιουργήσει μέχρι σήμερα αρκετές αποδεικτικές δυσχέρειες. **Βάσιμα λοιπόν θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανυπαρξία ουσιαστικών στοιχείων που σχετίζονται με τη νόμιμη διαδικασία διενέργειάς της προσδίδουν σήμερα στην ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη τον χαρακτήρα ενός ατελούς -και πολλές φορές- άκυρου αποδεικτικού μέσου.**

Ας σημειωθεί επίσης ότι η πρόβλεψη για άμεση λήψη δειγμάτων σωματικών υγρών (ούρων και αίματος) και τυχόν άλλου βιολογικού υλικού του κατηγορουμένου για διενέργεια τοξικολογικής ανάλυσης και εργαστηριακού

ελέγχου, είναι πρόσφορη μόνο για την διαπίστωση της πρόσφατης χρήσης και όχι για την διαπίστωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου. Η διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου, ως στοιχείο που οδηγεί σε μείωση της ευθύνης του, αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την ποινική μεταχείρισή του και ως εκ τούτου συστατικό στοιχείο της «δίκαιης δίικης» που προβλέπεται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συνεπώς στο πλαίσιο αυτό βασική προϋπόθεση και απόλυτη συνθήκη αποτελεί η χρήση κάθε αποδεικτικού μέσου που συνηγορεί για την εξάρτησή του. Ως εκ τούτου η ισότιμη (μαζί με την έκθεση πραγματογνωμοσύνης) ύπαρξη και άλλων αποδεικτικών μέσων για την διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου είναι επιβεβλημένη.

Με την προτεινόμενη στο παρόν Σχέδιο τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 30 δίνεται η δυνατότητα στο δικαστήριο της ουσίας να απεγκλωβιστεί από την χρήση ενός και μοναδικού (και πολλές φορές ατελούς) αποδεικτικού μέσου και να συνεκτιμήσει ισότιμα και άλλα αποδεικτικά μέσα, όπως είναι τα έγγραφα που αναφέρονται είτε σε συμμετοχή και παρακολούθηση από τον κατηγορούμενο συμβουλευτικών και θεραπευτικών προγραμμάτων αναγνωρισμένων υπηρεσιών απεξάρτησης (ΚΕΘΕΑ, ΨΝΑ, ΨΝΘ) ή χορήγησης υποκαταστάτων (ΟΚΑΝΑ), είτε σε περιθαλψη για παθήσεις συνδεόμενες με την χρήση ναρκωτικών ουσιών (όπως λ.χ. ηπατίτιδα, AIDS, πνευμονικό οίδημα ή πιστοποιήσεις υγειονομικών επιτροπών), είτε σε ψυχολογικά και κοινωνικά δεδομένα που αφορούν τον κατηγορούμενο (όπως λ.χ. πιστοποιήσεις από κοινωνικές υπηρεσίες και οργανισμούς), είτε σε ευρήματα εργαστηριακών εξετάσεων που αποκαλύπτουν χρήση ναρκωτικών για μακρόχρονες περιόδους. Επίσης ως αποδεικτικό μέσο για την κατάφαση της εξάρτησης του κατηγορουμένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί έγγραφη πιστοποίηση αναφορικά με την εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων σωματική αποτοξίνωση και παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού

προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης που προβλέπεται στα άρθρα 31 και 34 του Σχεδίου.

Παράλληλα σε κάθε φάση της ποινικής διαδικασίας παρέχεται η δυνατότητα να διαταχθεί ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη, είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτημα του κατηγορουμένου, προκειμένου να καθοριστεί αν πράγματι υπάρχει εξάρτηση, όπως επίσης και το είδος (σωματική ή ψυχική) και η βαρύτητα αυτής (χρόνος, εξαρτησιογόνα ουσία, απαιτούμενη ημερήσια δόση).

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι τεκμήριο για την εξάρτηση του κατηγορουμένου έχει εισαχθεί στην διάταξη του άρθρου 33 παρ. 2 του Σχεδίου, σύμφωνα με την οποία η βεβαίωση ολοκλήρωσης εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης, οδηγεί υποχρεωτικά στην κρίση ότι κατά την εισαγωγή του κατηγορουμένου για θεραπεία, αυτός είχε αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών.

Με βάση τον ισχύοντα Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3811/2010, προκύπτει πλέον σαφώς ότι το στοιχείο της εξάρτησης του κατηγορουμένου αποτελεί κατ' ουσίαν λόγο άρσης ή μείωσης του καταλογισμού του δράστη, που πρέπει να οδηγεί είτε σε απαλλαγή είτε σε μείωση ποινής. Ως εκ τούτου και το παρόν Σχέδιο ακολουθεί σε γενικές γραμμές τις ισχύουσες προβλέψεις του ν. 3459/2006, ως εξής (άρθρο 30 παρ. 4):

α. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε πράξη του άρθρου 29 παρ. 1, αυτός παραμένει ατιμώρητος.

β. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις βασικές πράξεις διακίνησης του άρθρου 20, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.

γ. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις προνομιούχες μορφές διακίνησης του άρθρου 21, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος.

δ. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις διακεκριμένες μορφές διακίνησης του άρθρου 22, αυτός τιμωρείται με πρόσκαιρη κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη.

Δεδομένων των κριτηρίων που αναπτύχθηκαν παραπάνω για την διάγνωση της εξάρτησης, καθώς και των αυξημένων προϋποθέσεων για τη συνδρομή των επιβαρυντικών περιστάσεων διακίνησης, προκρίθηκε να μην υπάρξει ειδική πρόβλεψη για μειωμένο πλαίσιο ποινής στους εξαρτημένους που τέλεσαν τις πράξεις του άρθρου 23. Πάντως στις περιπτώσεις αυτές, όπως άλλωστε ισχύει και σε κάθε περίπτωση, γίνεται ρητή μνεία σχετικά με τον έλεγχο και την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 36 του Ποινικού Κώδικα, προκειμένου να κριθεί αν η εξάρτηση του κατηγορουμένου είχε επίδραση στην ικανότητά του για καταλογισμό.

Με τα προτεινόμενα άρθρα 31-35 εισάγονται δύο καινοτομίες: α) καθιερώνεται ένα δικαίωμα στην θεραπεία, δηλαδή στην απεξάρτηση, του εξαρτημένου κρατούμενου, και β) προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής εναλλακτικών μέτρων απεξάρτησης από το δικαστήριο.

Όπως προαναφέρθηκε, η ουσιαστική μεταχείριση του εξαρτημένου δράστη θα πρέπει να έχει ως βασική αφετηρία την θεραπευτική του προσέγγιση (με την αυτονόητη συναίνεσή του), ενώ η συνεπής παρακολούθηση και ολοκλήρωση θεραπευτικών προγραμμάτων απεξάρτησης, ως ουσιαστικό στοιχείο αντεγκληματικής πολιτικής για τα ναρκωτικά, θα πρέπει να μειώνει τις δυσμενείς συνέπειες μιας ποινικής καταδίκης.

Η διάταξη του άρθρου 34 του Σχεδίου προβλέπει για πρώτη φορά τις περιπτώσεις θεραπευτικής προσέγγισης σε πρόσωπα που κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα και επιθυμούν να συμμετάσχουν σε εγκεκριμένο από το νόμο πρόγραμμα απεξάρτησης. Ειδικότερα:

Εάν ο κρατούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε εγκεκριμένο από το νόμο πρόγραμμα απεξάρτησης, διατάσσεται η εισαγωγή του σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα ή ειδικό τμήμα καταστήματος κράτησης για απεξάρτηση και υποβάλλεται σε πρόγραμμα παρακολούθησης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας τριών εβδομάδων. Οι μέθοδοι σωματικής αποτοξίνωσης, η ενδεχόμενη προς τούτο χρήση υποκαταστάτων ή άλλων σκευασμάτων και άλλα συναφή ζητήματα θα καθορίζονται με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 60 του Σχεδίου. Στη συνέχεια η ειδική επιτροπή που ορίζεται στο άρθρο 31 παρ. 1 β' του Σχεδίου μπορεί να διατάξει την παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης. Τα παραπάνω έχουν εφαρμογή σε καταδικασθέντες για πράξεις του νόμου περί ναρκωτικών, αλλά και σε εξαρτημένους δράστες εγκλήματος που φέρεται ότι τελέστηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών.

Συνολικά, οι μεταρρυθμίσεις του ως άνω νομοσχεδίου κρίνονται επαρκέστατες, ανταποκρινόμενες τόσο στα διδάγματα της σύγχρονης ιατρικής και της ψυχιατρικής όσο και στις κρατούσες πλέον αντιλήψεις στον ευρωπαϊκό –και όχι μόνο– χώρο. Είναι δε ένα νομοθέτημα, απολύτως ισορροπημένο ανάμεσα στην ανάγκη ειδικής μεταχείρισης των χρηστών αλλά και αυστηρού κολασμού των πράξεων εκείνων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, οι οποίες πράγματι συνιστούν διαρκή και βαριά απειλή για την έννομη τάξη και την κοινωνική ειρήνη.